

Je blijft altijd van mij.

Tussen patiënt en crimineel

Gesprek met psycholoog, drie jaar na de moord

Sjef heeft zijn haar gewassen en schudt de druppels voor hem op de tafel. Hij buigt zijn hoofd en schudt heftiger. De hele tafel in de gespreksruimte van de bajes moet nat worden. Straks zal de breindokter op zijn druppels leunen. Zijn magische mannelijke druppels. Ze zal straks geladen worden door zijn kracht, als ze tegenover hem is gaan zitten. Pas op nou jongen, zegt hij en schuift het boekje, dat hij haar straks wil laten zien aan de kant. Isometrie Contractie staat erop, of hoe word ik sterk in een kleine ruimte. Dit eerste boekje, uit een serie van vier, mag niet nat worden. De bajesbitch heeft toegehapt en ze komt, bij hem in het hok. Hij is benieuwd, of zij het ook een mooi boekje vindt. Zijn druppels zijn pure kracht. De tafel is besprenkeld; nu haar stoel tegenover hem nog. Je moet wel... je moet wel. Krachtig zijn, sterk, een man. Hij houdt zijn armen voor zijn borst en plaatst zijn ene vuist in de handpalm van zijn andere hand. Als je vastzit, kan je niet de hele dag in de fitness hangen om met de ijzers te stoeien. Deze contractie oefeningen zijn perfect. Voor het volgende deeltje heeft hij een dik touw nodig. Op de voorpagina staat een body builder; straks ziet hij er ook zo uit. Eens kijken hoe verbaasd Maria dan is.

Adem zeven seconden inhouden en dan zo hard mogelijk drukken. Hij voelt zijn borstspieren. Deze oefening zeven keer herhalen. Daarna met zijn armen voor zijn borst, omklemmt hij zijn polsen. Nu kan hij met beide gebogen armen tegelijk aan zijn polsen trekken. Adem zeven seconden inhouden en zeven maal de oefening herhalen. De spieren in zijn armen zwellen op. Sjef vouwt zijn armen achter zijn hoofd, strengelt zijn vingers in elkaar en duwt met volle kracht zijn hoofd langzaam naar voren. Met zijn nek biedt hij weerstand en duwt hij naar achteren. Hierdoor worden de nek- en armspieren bizar sterk. Hetzelfde ritueel, zeven maal zeven seconden. Laat ze maar komen. Hij is er klaar voor.

Niemand buiten de spreekkamer te zien. Sjef loopt naar de andere kant. Een paar stappen en hij sprenkelt zijn verse zweet over de rug en de zitting van de stoel... vooral over de zitting. Heeft Maria lang haar? Wat zou hij het graag wassen, uitwringen en heel mooi maken. Haar tanden poetsen onder de douche, ook dat zou hij ook graag doen.

“Kappen nou!” zegt hij tegen zichzelf.

“Stop dat denken. Drie jaar man. Hoe lang? Kappen nou.

Sjef herhaalt het ritueel van de oefeningen. Drie maal zeven maal zeven seconden. Deze oefeningen zijn precisiewerk en luisteren nauw. Het zweet stroomt en hij schudt het uit boven de zitting van de stoel tegenover hem. Hij zou die stoel... hij zou die stoel. Niks, hij zou die stoel niks. Drie jaar man; een stoel hoeft niet kapot. Hij lacht. Dat heeft hij dan toch maar mooi geleerd in drie jaar forensische zorg: een stoel hoeft niet kapot. Als je hem boven je hoofd hebt getild, kan je hem weer neerzetten. Op de grond, niks aan de hand.

Hij wrijft over het plekje tien centimeter boven zijn navel. Als hij zo begint, met haren uitwringen, dan slaat zijn afstelling op tilt. Tot kalmte wrijven. Heeft hij de haren van een vrouw in zijn hand, dan loopt het verkeerd af. Met zijn vuist slaat hij op zijn buik. Hij moet hier vanaf komen, gezond worden. Met zijn knokkels wrijft hij zo hard mogelijk boven zijn navel. Ze heeft vast mooi lang haar en witte tanden. Vanaf een afstandje zag hij haar lopen. Lang of kort haar, hij weet het niet meer. Hij slaat op zijn borst als een kickbokser voor een zware wedstrijd. Als de jongens haar zien lopen, roepen ze schunnige dingen. “Denk aan de niet-denken oefening” zegt hij tegen zichzelf. Leegmaken man.

Sjef vallen haar lichaamsvormen ook op, maar hij schreeuwt niet naar vrouwen. Heeft hij geleerd; hier. Weer een leerpuntje erbij; zo noemen ze dat. Niet naar vrouwen roepen in de kliniek en stoelen hoeven niet kapot. Hij wil haar hier in de spreekkamer, tegenover zich. Het liefst, zou hij haar voor zichzelf op cel hebben. Nog beter: elke dag een nieuwe verse vrouw op cel. Hij stelt zich die droom voor en rekent snel. Na tien jaar, zou hij meer dan drieduizend vrouwen opgeladen hebben. Alle vrouwen tussen de zestien en zestig, van een kleine provinciestad. Geladen met zijn mannelijke kracht. In zijn krachtenveld, zou Maria niet veel meer kunnen dan stamelen. Ze wist het en durfde niet in zijn energetische veld te stappen. Ze komt straks hiernaartoe en dan zullen we eens zien. Hij zal haar lucht zien happen in zijn ruimte. Het voordeel van zijn oververhitte afstelling is, dat er een enorme energie vanaf straalt. Haar handen zal ze op tafel leggen. Ze zal op zijn zweet plaatsnemen. Op zijn opgedroogde druppels pure mannelijke kracht. Met zijn tweeën ademen ze in en uit, dezelfde lucht. Haar zuurstof komt in zijn longen en die van hem in die van haar. We zullen een team zijn, een ademmachine. Soms oefenen ze in een kring het ademen. Handen op elkaars schouders in een kring. Inademen omhoog,

uitgestrekt en bedenk wat je wilt bereiken; dat is voor elk groepslid anders. Voor Sjef was het de laatste keer: niet fluiten naar vrouwen in de kliniek, of het nu medewerkers of bezoekers zijn. Met zijn allen, ga je van uitgestrekt zo hoog mogelijk, naar voren. Je buigt samen naar het midden van de kring, blaast zo hard mogelijk uit en tegelijk met de lucht jouw slechte gedachtes weg. Sommige van die kwallen gaan hangen tussen de schouders van twee groepsleden in en blazen al lachend uit. Dat pikken we niet en we nemen ze later te grazen, tenminste als het geen leerdoel van jezelf is. Dan laat je de afstraffing, aan de andere groepsleden over. Sjef fluistert: “Ben ik goed bezig nu? Waar blijft ze? Ben ik goed bezig nu?” Hij denkt na en hij weet dat het dubbel is. Aan de ene kant wel: reflectie, nadenken over jezelf. Aan de andere kant weet hij, dat hij weer doordraaft. Dat zweet, het haar, die meid, zuurstof, samen ademen. Niet goed man. Sterk is goed, man zijn ook. Een reflectierondje doet hij nu voor zichzelf. Je moet je overwinningen vieren, zeggen ze hier. Hij weet veel nu; veel meer dan drie jaar geleden.

Die stoel hoeft niet kapot, al heb je zin hem te mollen.

Sjef ademt diep in en uit.

Zijn medepatiënten in de forensische kliniek fluisterden: pas maar op, het is een slang, ze wurgt je. Als het in haar boezem is, heeft Sjef er geen moeite mee. Zij is de lekkerste psycholoog van Nederland. Boeven komen overal en die weten, wat voor vlees ze in de kuip hebben. Ze komen in alle bajesen en ze houden elkaar op de hoogte. Het is een wereldje op zich en alle boeven willen haar. Waar zitten de lekkerste hulpverleners en waar zijn ze saai. In allerlei bajesen geven mannen deze gevangenis als voorkeur op, alleen omdat ze met haar in een kamertje kunnen zitten babbelen. Let vooral op haar spraak, zeiden de maten. Lijzig, sexy en met een bepaald accent; Vlaams volgens kenners. Hij heeft haar nog nooit horen praten. Elke dag kijkt hij naar haar, als ze in de verte langs loopt. Wat een lekker wijf; het kost hem moeite zijn lippen stijf op elkaar te houden. Ze gaat straks naar hem luisteren. Hij zal haar zeggen, wat er naar zijn idee dient te gebeuren. Alles in het nette natuurlijk, met die slet. Het vrouwtje weet niet, wat haar te wachten staat. Hij ademt in en strekt zich uit.

Hij slaat met zijn natte haar op tafel, de afdruk van zijn haren is zichtbaar. Hij moet denken aan de manier waarop ze in IJmuiden inktvissen tegen de muur

van de viswinkel sloegen. Dezelfde swing, waarmee hij nu zijn haar droog slaat. De beestjes leefden nog en ze sloegen wel een half uur lang, om ze mals te maken. Vissen zou verboden moeten worden, zo'n gemene sport. Nog meer druppels en nog meer energie, daar heeft ze niet van terug; ze zal er middenin zitten. Rechtop, kin vooruit, hij hoort haar voetstappen. Niet als eerste je hand naar haar toe steken... kijken, hoe ze reageert. Rust, rustig man, zijn kin naar voren, niet omhoog. Afwachten, niet praten... Nou, daar ben je dan mooi klaar mee. Dit was niet het begin van een slang, maar van een neushoorn... van een tank. Eerst stelde zij zich voor en daarna luisterde zij naar hem. Hij zei niet veel, dat hij Sjef heet en hoe oud hij is. Eerst een korte stilte, ze smakte een beetje voordat ze begon te praten.

Ze keek naar de grote ruiten in de bezoekersruimte en ze blafte: "U zit hier toch voor moord op uw vriendin? Femicide noemen ze dat tegenwoordig, mijnheer Sjef Asbout." Waar heeft die slet het over, wat is dit voor shit? Wat denkt die trut wel, dat zij hier de baas is? Moeilijke woorden gebruiken en daarvan moet hij onder de indruk raken. Hij zal haar vertellen, dat de patiënten over het feit waarvoor zij zitten, niet praten in de lik. Meteen daarna zal hij zich excuseren voor het woord 'de lik'. Dat is het niet, eerder een ziekenhuis. Hij is geen boef. Zal hij haar meteen het verschil tussen een bajes en een kliniek uitleggen; al zou ze dat moeten weten. Je kijkt hier vooruit... Je gaat toch zeker niet over je delict praten. Alsof er van een delict sprake zou zijn. Eerder het symptoom van een ziekte. Het resultaat van een afwijking. Zelfs de advocaat raadt dat af. Als ze vragen waarvoor je zit, zei zijn advocaat tegen hem, dan zeg je maar dat je met de politie gevochten hebt. Altijd goed; of voor een bankoverval. Liegen mag in hun geval. Deze patiënten zijn doodsziek en een leugentje voor bestwil is ook weer zo'n symptoom, zei de raadsman. Een man die hem raad geeft. Elke persoon begrijpt het, als je met de overheid geknukt hebt. Wat gaat men doen, als men vrij man is? Dat zijn de belangrijke zaken, dame. Niet blijven hangen in je verleden...

Ze kijkt hem aan en lijkt zich niet te schamen, voor zo'n stomme vraag. In het jaar dat hij hier zit; heeft niemand dat ooit gedurfd. Dit grietje, die psycholoog Maria, hoe oud zal ze zijn? Ze stelt die vraag, alsof het erbij hoort. U zit hier voor moord. Hij grinnikt en vraagt zich af of hij haar uit moet leggen wat zijn rechten zijn als... iemand die hier als patiënt *verblijft*. Ja Maria, *verblijft*. Kom op

nou... die meid werkt hier, moet hij dan alles uitleggen. Ook goed, maar dan samen op zijn cel. Cel... cel.... Is dat wel het juiste woord? Hij zit hier niet gevangen. De deuren zitten op slot. Hij is patiënt niet meer en niet minder... Patiënt *verblijft* in zijn eigen appartement.

Straks gaat ze nog vragen, of hij van de vrouw die hij, vermoord heeft gehouden heeft. Iedereen zou hier de basisregels moeten kennen. Of je nu directeur, groepsleider of psycholoog bent, de basisregels gelden voor elke bewoner en medewerker in dit justitiële complex. Basisregel UNO luidt: er wordt met bewoners niet gesproken over hun delict. Het wordt voorzichtig genoemd, aangeraakt om de patiënt niet van slag te brengen en vooral: geen details over het misdrijf, dat mogelijk heeft plaatsgevonden. Daar maak je de patiënten alleen maar kopschuw mee; dan sluiten ze zich af. Waar heeft ze het over? Wat wil ze van hem? Bazig type.

Ze kijkt hem lang aan en wacht op antwoord. Als hij haar zegt, dat het niet de gewoonte van het huis is, over deze gebeurtenissen te praten, antwoordt ze: "Deze dingen? Delicten, bedoel je, zoals in jouw geval moord, partnerdoding? Daar wordt zwaar aan getild mijnheer Asbout aan Femicide." Hij is zo van slag, door deze stoot onder de gordel van dit mooie serpent dat hij niet meer in staat is, de basisregels uit te leggen aan haar. Ze dendert maar door: 'femicide' en nog een keer. Weer dat rot woord, alsof dat belangrijk is. Deze bitch maakt niet de dienst uit. Zij beslist niet, waar ze samen over praten. Hij *verblijft* hier in de kliniek, omdat zijn afstelling niet deugt en nu gaat zij hem vertellen, wat hij gedaan heeft. Dat weet hij ondertussen ook wel... waarom juffrouw Maria? Hij heeft intussen begrepen, wat de jongens bedoelen met die betoverende stem in dat dialect. Vlaams volgens de maten. Vlaamse friet is geen Frans, maar een andere taal dan patat. Praat dan Engels. Nu nog de juiste dingen zeggen Maria. Niet over het verleden ouwehoeren.

Je ademt mijn kracht, voel het. Vooruit... willen we. Dat kan alleen lukken met de juiste afstelling. Het is net, alsof hij een klap voor zijn harses krijgt. Nee, dat meen je niet, ze zegt het gewoon. In jouw geval moord, alsof je iemand vermoord hebt. Met dat vreemde woord er achteraan. Vermicelli, pasta of soepgroente... spermicide. Hij gaat het uit zijn hoofd leren; femicide. Al zou dat zo zijn, dan nog gaan we daar niet over babbelen. Niet over soepgroente, noch over vermicelli en niet over vroeger. Er zit hier geen psycholoog tegenover

hem, om over de soep van zijn verleden te praten; daarvoor heeft hij haar niet besteld. Hij heeft het kruisje gezet achter de bestellijst. Hij bepaalt, dat zij komt en waarover ze praten. Hij is de klant, geen boef weet je, patiënt en het gaat over zijn radertjes. Help...help, wie legt het eindelijk eens goed uit. Niemand in deze instelling is een boef. Niemand is hier gedetineerd, al hebben ze misschien samen honderd mensen omgelegd. Zij zijn hier stuk voor stuk patiënten en geen boeven. Wanneer snappen ze nu eens, dat zij mensen zijn met een technisch defect. De één, met een wat groter technisch defect dan de ander. Zijn eigen afstelling is kaduuk en hij verblijft hier dan ook vanwege zijn verkeerde afstelling. *Verblijven*, dat doet hij, niks 'zitten' maar *verblijven*. Gelukkig begrijpt de directeur het. Het staat op zijn kaart, niet voor niets heet het: zijn verblijfskaart. Alle bewoners hebben een verblijfskaart.

Zijn machinekamer is verkeerd afgesteld, zegt de dokter. De radertjes grijpen te snel in elkaar en hij heeft een nieuwe afstelling nodig. Je kunt het ook zien als een te dikke afvoerpijp, zegt de arts. Ze denken goed te doen met die dikte, want dan kan er veel troep afgevoerd worden. Alleen is de buis bij hem zo dik, dat het op de bodem van de buis aanklokt en als je niet uitkijkt, verstopt. De afstelling raakt dan ook weer verstopt en zit er geen beweging meer in, tot de boel ontploft. Als ze zo blijft doorzaniken, stapt hij rechtstreeks op de dokter en de directeur af. Die weten wat er loos is en dat die psycholoog er voor hem is. Zijn druppels zijn voor haar. Haar aandacht is voor hem. Eerlijk is eerlijk; druppels voor aandacht. Ze is niet geschikt voor haar baan en zij is er voor hem. Je gaat toch niet over soep ouwehoeren. Met de directeur kan hij goed overweg: met hem kan hij lezen en schrijven. Meestal is er geen bewaarder bij als hij hem spreekt. Let wel, de directeur is verantwoordelijk voor zijn personeel. Hij dient ervoor te zorgen, dat zijn staf de basisregels kent. Hoe is het mogelijk, dat hij iemand aangenomen heeft, die regel UNO niet kent. Hou op man, geen smoesjes. Hij zal het de directeur onder zijn neus wrijven. Een goede psycholoog kent het Bajesboek uit haar hoofd.

Alsof hij iemand vermoord heeft; dat mag zo zijn, maar wat dan nog? Is het van belang, dat hij iemand vermoord heeft? Hij is ziek, anders komt men niet in deze kliniek. Zijn radertjes zijn de weg kwijt; draaien in het rond als bezeten. Die geleerde tante zegt ronduit, dat hij een moordenaar is en wil weten, wat hij precies voelde, toen het mes erin gleed. Moord, het mes en steken, al die

zaken... wat wil ze ermee? Hij antwoordt haar, dat ze hier niet praten over hun delicten, want dat hebben ze al gedaan bij de rechter. Soms valt een straf tegen, als je ergens moet zitten waar het niet fijn is, zoals in Vught. Vught is tucht zeggen ze altijd.

“Ik kan jou alleen maar helpen, als ik weet wat er aan jou scheelt Sjef. In het dossier lees ik van alles over instrumenten en radertjes. Daar koop ik niet zoveel voor. Het gaat mij om de mens Sjef en niet om de machine Sjef. Begrijp je dat Sjef?” Ze staart hem aan en hij staart terug. Ze gaat verder en zegt: “Femicide is een kankergezwel in de maatschappij Sjef. Jij noemt het vermicelli en ik weet niet, of je dat als grappig bedoelt. Het maakt me ook niet uit Sjef. Door jou effectief te helpen, help ik hopelijk honderden andere vrouwen. Ze hebben het in de krant meestal over huiselijk geweld, een familiedrama of nog mooier een dodelijk misdrijf in de familiesfeer. Altijd zijn het vrouwen die vermoord worden Sjef, in al die gevallen betreft het Femicide. Moord op vrouwen, meestal partners Sjef. Jij vermoordde ook jouw partner.”

Waar heeft ze het over? Wat is dit voor slap gelul? De vrouw tegenover hem in de spreekkamer, lijkt in geen enkel opzicht op de vrouw die hij vermoord heeft. Ze heeft het over moord op vrouwen. Er worden meer vrouwen vermoord dan mannen; dat is toch logisch: mannen zijn sterker. Hij bekijkt haar aandachtig. Al is ze tien jaar ouder dan zijn Joy, deze dame ziet er sexyer uit. Zeker nu Joy al een tijd dood is. Waar ligt dat aan, vraagt hij zich af. Niet aan haar kleding, die netjes en verre van sexy is. Nauwelijks make-up, geen lippenstift, ongeverfde haren met een beetje grijs er al doorheen. Een vrouw, die hij op straat niet eens zou zien aankomen. Waarom hier dan wel? Ze is stevig, lekkere tieten en die stem. Zelfs dat rare woord komt er hees en fluisterend uit. Wat ze ermee zegt lijkt nergens op. Hoe ze het zegt... als een slangenbezweerder. Ze vergist zich niet als ze denkt dat hij de slang is. Hij haalt straks naar haar uit met zijn giftanden.

Hoe lang zal ze hier werken? Ze zou moeten weten, dat het de patiënten zijn die bepalen waarover gesproken wordt. Wij, de patiënten; mag je zeggen moordenaars – patiënten? Nee, dat mag je niet zeggen, patiënten en daarmee uit. Forensische patiënten met een verkeerde afstelling. Niet alle patiënten hebben een verkeerde afstelling. Bij hem op de afdeling in totaal drie, die zitten allemaal voor moord. Kijk, zegt hij het weer verkeerd. Wij ‘zitten’ niet, wij

verblijven hier. De meeste mannen die hier *verblijven*, want iedereen *verblijft*, zijn kierewiet. Hun neurale wegen zijn verstopt. Er komt een impuls binnen. Bijvoorbeeld om iemand te knuffelen. Ze ondernemen actie, om dit uit te voeren en halverwege vergeten ze wat ze van plan waren. Ze merken dat ze op iemand afstappen, maar weten niet meer waarom. Ja, wat doe je dan? Iets wat je vaker doet; je voert een vertrouwde handeling uit. Je legt jouw handen om iemands hals. Knuffelen wordt dan wurgen. Sjef moet juist vergeten wat hij van plan was en daar een andere handeling voor uitvoeren. Slaan wordt op die manier aaien. Hoe vaak hij dat al niet gehoord heeft. Psychiaters horen dat niet, gek hè. Gelukkig heeft hij daar geen last van. Al is zo'n hypergevoelige afstelling ook verrekke lastig. Wij zijn stuk voor stuk patiënten. Klanten klinkt moderner; wij kopen hulp. Hij levert geld op. Die stem; het lijkt wel of ze hem onder hypnose brengt.

“Iets anders Sjef, als we het over jouw gevoel hebben. In het dossier lees ik dat jij veel van jouw moeder houdt, klopt dat Sjef?” Zijn radertjes maken overuren. Die zwoele stem en dan haar aanval op hem. Zij bezweert hem, het tolt voor zijn ogen. Zou ze hem gehoord hebben? Hij merkt, dat hij die bitch over zijn moeder begint te vertellen. Er zit geen rem meer op; de stop is uit de afvoer geschoten, het afvoerputje. Zijn te dikke afvoerbuizen storten alle troep uit. Hij vertelt over zijn moeder en zij kijkt hem aan. Over zijn moeder, die op stap gaat als ze daar zin in heeft en hij, ongevraagd op het poesje moet passen. Ze appt hem ‘Ik ben weg’ en Sjef weet dan, wat hem te doen staat. Kattenluikje open of dicht, eten geven en strelen. Poesje op schoot, elke dag even. Hij kan niet zomaar binnenlopen, eten geven en zonder omkijken er weer ervandoor. Het poesje hunkert naar aandacht, wil gestreeld worden. Zijn moeder appt na een dag of wat: ‘Ben drie dagen weg, of zeven’. Zijn tong raakt bijna in de knoop. Hij is toch de slangenbezweerder? Wie praat hier dan? Zit hij in de kliniek en is dat een lekker wijf tegenover hem, waar hij niet naar fluit? Hij moet bij zinnen komen en voelt in zijn broek of zijn piemel er nog is. Hij knijpt erin en weet nu zeker, dat hij niet slaapt. Zou een piemel kleiner worden als je patiënt bent? Slinkt jouw mannelijkheid door in een kliniek te verblijven? Vroeger zeker; ze stopten je vol met medicijnen. Door zijn onderbroek voelt hij bijna niets. Waar is die kleine opdonder gebleven? Zijn penisverliesangst wordt groter en hij knijpt wat harder. Maria schuift op haar stoel heen en weer. Zou dat door zijn geknijp komen? Zijn lichaamsoefeningen houden hem op de been. Zal hij het

zeggen? “Tegenwoordig doe ik isometrie contractie” hij leest het van zijn hand. Ze kijkt hem aan en vraagt, wat dat nou weer is. Als hij uitleg gegeven heeft, zegt ze dat ze het prima vindt. Beweging is altijd goed. Wat heeft hij daaraan? “Jouw radertjes draaien te snel, zeg je Sjef. Je hebt een nieuwe afstelling nodig. Je bent toch geen robot, jongen? Ik denk dat we elkaar wel zullen vinden onderweg. Je vertelt me veel over jouw moeder Sjef. Je houdt van haar, je houdt ook van het poesje van jouw moeder. Je neemt het poesje op schoot en knuffelt het beestje. Je hoeft geen antwoord te geven, hoor jongen, maar nam je moeder jou weleens op schoot? Niemand moet dat poesje iets doen Sjef, denk ik?” Hij kijkt over de tafel en ziet zijn druppels zweet glinsteren. Een soort spiegel van zweet, door hem neergelegd. Hij kijkt en droomt weg. Sjef zit in een draaimolen. Hij zit op een streepjestijger en zij is de baas van de molen. Met grote ogen, staat ze in het midden van de molen en springt, als ze zin heeft met één been op een paardje, karretje of brandweerauto van de draaimolen. Waar praat hij over? Hij gaat los, over het jongetje dat hem op de been helpt. Over het poesje van zijn moeder en over zijn oefeningen, als hij op straat loopt. De oefeningen die hem een lijf geven. De oefeningen die hem zichtbaar maken. Ze noemt hem ‘jongen’ en hij protesteert niet eens. Een been tegen de muur zetten en zorgen dat je niet valt. Hij hoort haar weer. “Ik wil weten, waar zitten die radertjes? Waar zit die afstelling van jou? Als je over jouw moedertje denkt Sjef... beweegt er dan een radertje? Of een stel radertjes? Waar zitten ze en wat hebben ze met jouw gevoel te maken?”

Sjef denkt na over zijn radertjes, waar zouden die kunnen zitten? Het lijkt hem beter niet te zeggen, aan welke plek hij het eerste denkt. Zijn penis gloeit nog een beetje na, van het misschien wel te harde knijpen. Hij denkt al snel ‘in mijn hoofd’. Is dat zo? Zitten de radertjes in zijn hoofd en waar zit die afstelling? Is dat zijn hart soms? Hij staart naar de circusbaas, naar de dompteur met de Vlaamse tongval. Zonder zweep houdt ze hem in bedwang. Hoe doet die meid dat? Hij voelt een enorme hoofdpijn opkomen. Zal hij het haar zeggen? Wat heeft zij ermee te maken? Zoëven was hij toch boos op haar. Hij wilde haar een lel geven. Ze verdiende een lel net zoals zijn ex, er één verdient. Heet iemand nog jouw ex, als je haar vermoord hebt? Waarover spraken zij? Ze had het over moord, of had ze het over zijn moeder, of allebei? De hoofdpijn wordt steeds erger en hij drukt met zijn vuisten op zijn slapen. Maria, zo heet ze, kijkt hem aan en zegt: “Sjef ik kan jou alleen maar beter maken, als ik weet waar jouw

afstelling zit.” Hij voelt stiekem aan zijn piemel. “Kijk naar jezelf alsof je een slimme machine bent, een robot met gevoel. Nu ga ik iets heel gek vragen. Stel Sjef, jouw moeder heeft jou geappt, dat ze weggaat voor een paar dagen... Stel... en jij gaat naar haar toe om haar poesje te verzorgen. Kan jij je dat voorstellen Sjef?” Die truc kent hij al... vrouwtje. Aantrekken en afstoten. “Wachten Sjef” zegt hij vanbinnen. Ze wil weer iets engs met jou doen. Daar komt ze weer met die stem. Een aanloopje, knippen met haar ogen en dan: “Sjef, denk aan het poesje.”

Hoe ze poesje zegt... poechhhsje

Natuurlijk, denkt hij. Het poesje zit buiten op de bank, om hem kopjes te geven en zich te laten aaien. Soms krijgt hij ineens een appje dat zijn moeder, gewoon weg is gegaan. Dan racet hij dezelfde dag nog naar het huis van mamma, om de poes te knuffelen. Ze heeft een afdakje waar Missie onder ligt, dat wel. Er is een poezenluikje... maar dat gaat alleen naar buiten open. Meestal ligt haar poes op straat te rollen en komt langzaam naar hem toegeslopen. Als hij niet komt om haar eten te geven, leeft ze van vogels, muizen of kikkers. Zo zielig voor het beestje. Hij snapt niet, waarom mamma een kat genomen heeft. Als je er niet voor kunt zorgen. Hij wordt gestoord in zijn mijmeringen, door de stem van Maria. Ze heeft het over zijn misdaad. Weer daarover; altijd maar over dat mes. “Wat deed je met het mes in jouw hand en wat voelde je toen je Joy stak? Waarom jouw vrouw Sjef? Waarom een vrouw? Wat doet een vrouw verkeerd Sjef? Waarom moeten ze dood Sjef? Moeten alle vrouwen dood Sjef?”

Waar heeft ze het over? Al die vragen. Vrouwen hoeven niet dood. Ze kunnen het bloed onder zijn nagels wegtreiteren. Alleen als een vrouw van hem is en niet langer met hem verder wil, dan gaat zijn innerlijk alarm flikkeren. Dan is het al gauw: einde oefening en afsluiting van het project. Sommige patiënten hier noemen hem een vrouwenredder. “Neem het punt van het mes in gedachten Sjef. Je ziet het mes voor je, je voelt het in jouw vuist” Hij weet niet eens, of hij het in een trance hoort of in het echt. Ze heeft hem gehypnotiseerd en klinkt ver weg. “Wat gebeurt er met jouw afstelling en met jouw radertjes?” Een robot met gevoel. Eigenlijk ging het perfect, denkt hij. De bedenktijd, die hij Joy gaf past er niet in. Hij wachtte af op de bank, tot zijn vrouw klaar was met denken. Klopt dat? Was er een radertje defect, of was hij heel boos, voelde hij zich agressief? Was het mes al warm, voordat hij stak? Hij probeert terug te

gaan in de tijd en het mes te voelen. Hij voelt het heft in zijn rechterhand, het mes beweegt, hij voelt leven. Sommige psychologen kunnen dat: hypnose. Alles tolt en zijn hoofd barst bijna. Hij voelt de nagels van het katje op zijn dijbenen, op zijn schoot. Hij aait het poesje en voelt dat het mes warm is. Wie is hier de baas? Wat doet ze met hem? Hij kijkt naar Joy, die al biddend af zit te wachten, met haar rug naar hem toe. Ze denkt na over zijn voorstel. Het voorstel dat haar leven kan redden. Het mes dat zijn gang wil gaan. Net zoals die vrouw hier, even scherp en even warm. Het mes in zijn hand, dat in haar vlees wil. Hij wil haar redden en het mes wil haar dood; wie beslist hier? Hij wil haar strelen en het mes wil steken. Als ze zijn voorstel afwijst, voelt hij dat het mes in haar vlees moet. Het lijkt erop, alsof het mes vanzelf haar lichaam op wil zoeken. Het mes wil bewegen met zijn hand. Het wil zijn hand meenemen, want hij heeft het mes omklemd. Het mes wil niet losgelaten worden. Hij voelt een drang om te steken, verkeerd gezegd, het lijkt alsof er een magneet in het lichaam van zijn vriendin zit. Het mes trekt ernaartoe. Als vanzelf, neemt het mes zijn hand mee naar het lichaam van Joy. Waarom zegt ze niets? Hij ziet het nog levendig voor zich, de doodstille Joy en het mes dat trekt. Waarom zegt ze niets, of zegt ze wel wat?

Ze zei “Het maakt niet uit Sjef, steek maar...”

Wie stak er? In zijn herinnering gleed het mes erin, nadat het mes zijn hand naar haar lijf had getrokken. Het gleed er in en pas daarna moest hij steken, steeds opnieuw. De vraag is: wat deed hij zelf? Werkte het mes samen met zijn afstelling. Werken ze allemaal samen: het mes, Joyce, die Vlaamse en zijn afstelling? Het lijkt een soort van complot; met zijn allen tegen hem. Was het de afstelling, of dat stomme mes? Of had ze een te grote bek, was ze brutaal? Tegen hem, wat van hem is, blijft van hem, anders uitschakelen. Maria klapt haar laptop dicht. Ze kijkt hem aan, met die Vlaamse ogen. Is ze Vlaams of alleen haar stem? Misschien is ze in Rotterdam geboren. Heeft ze heel lang in België gewoond. Zal hij het vragen? Het blijft lang stil in de gesprekskamer. “Sjef, vandaag gaat het niet meer lukken. Onze tijd is om, denk eens goed na” Ze wil alleen met hem verder, als hij bij zichzelf te raden gaat. Zijn gevoel is van hem, zegt ze. Zijn verkeerde afstelling, is ook van hem. Hij is de actor; het klinkt als acteur. Hij speelt toch geen toneel, zeker? Het mes beweegt niet vanzelf, het is geen magisch mes. Ze hoorde hem voor zich uitpraten. Ze wilde hem niet

storen. Hij sprak over het mes, dat er als vanzelf ingleed, in het vlees van Joy. Ze vraagt hem, wat hij op dat moment voelde. Ze wil gedetailleerd weten wat hij voelde toen hij stak? Die twintig minuten voordat hij Joy doodstak, het moment van het steken zelf en na de daad. Ze zegt, dat hij in zijn ijlttoestand een heel eind op weg was. Hij zag zijn vriendin weer zitten en hij wilde haar leven redden. Hoe stelde hij zich dat voor, met dat warme mes in zijn handen? De tijd is om. Ze ziet het vanzelf op de verzoeklijst, als hij haar wil spreken. Met haar verder? Nooit van zijn leven, denkt hij, als hij haar ziet wegglijden. Hoe lang zal ze hier werken, een paar maanden misschien. Ze zei wel iets, waar hij langer over na moet denken. Het mes beweegt niet vanzelf, zei ze. Hoe kon hij dat op die manier voelen? Het beeld komt opnieuw naar voren. Daar voor hem zit Joy en hij heeft het mes in zijn handen. Duidelijk voelt hij de trek van het mes. Bijna rukt het lemmet aan zijn hand en zegt: "Kom mee, kom mee, naar voren en steek." Nee, die Maria kent het klappen van de zweep niet en zeker zijn klappen niet. Toch, hoe kan een mes uit zichzelf bewegen?

Een psycholoog, een maatschappelijk werker of een mentor, zijn er voor jou. De mentor zie je het meest. Soms is de mentor dezelfde als de maatschappelijk werker. Met de mentor spreek je alles door. Zelfs als je in de bibliotheek zit, dan zijn alle boeken er voor jou. Hij gaf jou een tip over de body building boeken, omdat hij weet dat je er mannelijk uit wil zien. Jij bepaalt wat je leest en jij bepaalt waarover je praat. Niet andersom, zij denkt te gaan bepalen, waarover gesproken wordt. Sorry Maria, verkeerde afslag. De weg rechtdoor, is via zijn hart naar zijn interne klok. Niets moord, of van dat alles, welk gevoel en waarom? Straks in zijn kamer weer aan de slag, lekker oefenen. Veel eten, vooral eiwitten voor de spieropbouw.

Die afstelling heeft hijzelf niet gemaakt. Als ze dat eens zou snappen. Zijn moeder misschien, of is het de schuld van zijn vader? Die afstelling was er zodra hij geboren werd. Hij masseert zijn hoofdhuid en het voelt alsof hij het poesje aait. Als hij tijd genoeg had gehad, zou hij het poesje van zijn moeder overgenomen hebben. Het kon niet, dat arme beestje, hij zat te vaak in de lik, of in de kliniek. Hij was boef of patiënt. Als Maria denkt, dat zij bepaalt, waarover hij denkt dan heeft ze het mis. Als hij over het poesje na wil denken, is dat zijn beslissing en van niemand anders. Ze heeft hem een kaartje gegeven. Ze is dr. ziet hij en ze is ook nog iets anders. Hij lacht als hij het woord ziet. Het

lijkt niet eens op vermicelli. Hij weet nu wat het betekent. Maria is, leest hij hardop: landelijk deskundige en Landelijk... Vertrouwenspersoon... Femicide (LVF). Hoofd van de... Vrouwenmoorden. Ze vinden hem kennelijk belangrijk hier in die kliniek. De mooiste en de slimste vrouw is voor hem en nog landelijk ook. De grootste landelijke zeurjurk die er is.

Ze zitten wel mis met die vrouwenmoorden. Hij heeft zijn vriendin toch een duidelijke keus gegeven. Het was eerder zelfmoord dan moord. Het mes stak haar en zij niet zichzelf; het enige verschil. Er zijn er die dat cruciaal vinden. Hij had het mes in zijn handen, toen het in haar lichaam drong. Zij vroeg erom, mijnheer de rechter. Hij gaf haar de keus tussen leven en dood. Joy wilde niet met hem verder. Het tweede feit was, dat hij haar niet aan een ander wilde geven. Er bleef maar één uitweg over: maak er een eind aan. Als dat de uitweg is, waarom zou hij haar dan weer moeten helpen. Waarom moet hij klaarstaan, zoals hij altijd voor haar klaar staat. Ze zeggen wel eens: 'je moet leren nee zeggen als man.' Veel te lief voor deze wereld. Zijn moeder had gelijk, hij had als meisje geboren moeten worden. Ze maakt er nog misbruik van.

Hier moet hij eens intensief over gaan nadenken, als hij met verlof is. Niet meteen aan de dope bij zijn broer en zijn vriendin, tijdens zijn verlof. Chillen, nadenken en misschien een schetsje maken van zijn afstelling in relatie tot zijn radertjes. Alles ten dienste van die belangrijke vraag: waarom kan ik geen nee zeggen? Misschien één jointje als hij verlof heeft, meer ook niet. Als ze het spul legaal gaan verkopen, zijn de problemen opgelost. Al komt zijn afstelling dan nog meer in de war, want hij zou meer gaan gebruiken. Als hij een blow neemt, vertragen de radertjes wat. De verhouding tussen zijn afstelling en de radertjes. Zijn daar geen specialisten voor, vraagt hij zich af.

Maria kijkt naar de patiënt, die tegenover haar zit. Haar gedachten dwalen af naar haar professionele houding. Zij wil als psycholoog en als mens, geen begrip hebben voor robotachtige verklaringen. Hij moet weten, dat ze zijn daad verafschuwt en dat hij zijn best moet gaan doen, om haar achting te verdienen. Maria is als psycholoog lid van het Sociaal Medisch Team, het SMT, wekelijks bespreken ze alle patiënten en een wisselend deel wordt intensief besproken. Ze voelt zich hier staan als lid van het SMT. Wat kan zij, vanuit haar professie over deze patiënt inbrengen? Ze lacht in zichzelf, omdat men haar aanpak de confrontatiemethode noemt. Een harde aanpak, noemen ze het. Harde Maria,

waar halen ze het vandaan. Om als mens gezien en erkend te worden, moet je zelf stappen ondernemen, vindt zij. Wat heeft dat met confrontatie te maken? Geen van haar collega's in het SMT of landelijk overleg gebruikt deze manier van werken. Ze vinden de confrontatiemethode onwenselijk en inhumaan. Zij vindt van niet, het is het enige dat werkt volgens haar: bij de feiten blijven en de dader zijn handelingen onder ogen laten zien. Zij wil de dader niet met de illusie het bos insturen, dat hij er niets aan kon doen; dat het buiten hemzelf lag. Het percentage casussen, waarbij dat werkelijk het geval is, schat zij in tussen de twee en vijf procent. In het landelijk overleg van psychologen is zij één van de weinige professionals die vinden, dat je ook als psycholoog samen met de dader, op zoek moet naar zijn of haar waarheid. Met alleen helpen, kom je er niet. De waarheid accepteren en niet vanuit een verzonnen waarheid verder leven, na de daad. Als tegenwerping wordt er nogal eens ingebracht: maar wat is waarheid? Is jouw eigen verleden, zoals jij denkt dat het gegaan is, ook geen verhaal? Klopt het, wat jij over jezelf aan anderen vertelt? Ze keert terug naar het hier en nu. Sjef ligt met zijn bovenlichaam op de tafel.

Maria heeft het beeld van zijn vermoorde vriendin voor zich. Zoals hij nu op de tafel ligt, lag Joy ook op het eind. Haar handen lagen niet boven haar hoofd. Naast haar en nog steeds ineengestremd. Toen hij later probeerde ze uiteen te trekken, bleek het niet meer mogelijk, staat in het rapport. Langzaam trekt hij zijn handen terug over de tafel en gaat voorzichtig overeind zitten. Zij ziet de handen van Joy over de tafel krassen. Ze denkt aan haar conferentie in Bologna over femicide, twee weken terug. In Italië slepen dode vrouwenlichamen dagelijks over de vloer, vermoord door hun jaloezige man. Hij kijkt naar Maria tegenover zich. Ze kijkt hem aan en hij voelt: de iron lady, de vrouw van staal, kutwif. Wat zou ze denken? Hij heeft geleerd niet te fluiten en hij wacht.

Ze komt met haar bovenlichaam iets dichterbij en zegt: "Je hebt goed gewerkt Sjef. Ik ga er op dit moment verder niet op in. Je hebt me al een stukje op weg geholpen en daarmee jezelf. Boosheid, verdriet en frustratie waren jouw overheersende gevoelens. Bedankt, dat je die met mij wilde delen. We gaan er volgende week mee verder. Eens kijken of we wat dichterbij kunnen komen."

Zuchtend staat Sjef op en houdt zijn handen voor zijn gezicht.

“Goed gewerkt... ik heb niet gewerkt. Jij hebt gewerkt. Jij wordt ervoor betaald. Ik heb geen werk; ik *verblijf* hier.”

“Je hebt beschreven, wat je gedaan hebt Sjef. Precies wat ik wil horen. Jij had het mes in jouw handen. Jij zag het mes, jij maakte de stekende bewegingen en jij zag het bloed uit de wond. Pas als jij me dat heel nauwgezet vertelt, kan er voor jou verbetering optreden. Dat noem ik ‘werken’ en zeg ik “Goed gewerkt.” We gaan samen op zoek, opnieuw op zoek naar jouw leven. Laten we het maar, het nieuwe werken noemen Sjef. We bouwen samen jouw nieuwe leven op.”

Hij voelt iets van waardering uit haar mond. Mevrouw de psycholoog is tevreden over hem. Dan doet hij het niet zo slecht kennelijk. Daar mag hij best tevreden over zijn... Alleen dat samen op zoek, vindt hij lastig. Naar wat? Hij wil laten merken, dat het nadenken en vertellen wat er precies gebeurd is, hem zwaar valt. Maria kijkt naar zijn geworstel en vraagt zich af of hij eerlijk is. Speelt hij een spel om in een goed blaadje te komen? Is hij bezig medelijden op te wekken? Deze heren zijn in de visie van harde Maria, vaak slim en dom tegelijkertijd. Ze is opgestaan uit haar stoel en kijkt op Sjef neer. Als hij haar zoon zou zijn, zou ze hem troosten: “Komt allemaal goed knul.” Je moet ze de kost geven, hoeveel van die knullen een surrogaatmoeder zoeken. Maria herkent het bij zichzelf als valkuil. Die jonge jongens, kinderen van vaak hardvochtige ouders, die door hun macho gedrag tegenover haar, hier in de kliniek terecht zijn gekomen. Lieve jongens, die stoere praat uitslaan en naar liefde hunkeren. Naar een aai over hun bol en met hun surrogaat moeder naar bed willen.

Als mannen zoals Sjef, beginnen te vertellen over de gesprekken, die zij met diverse advocaten hebben gevoerd, wordt het haar opnieuw duidelijk. De verdedigers zijn er alleen op uit, de onschuld van een honderd procent klip en klare moordzaak te verbloemen. Haar gedachten dwalen opnieuw af. Het is de hoogste tijd dit gesprek af te ronden. Terwijl zij probeert de daders bij de daad zelf te brengen en daarvoor verantwoordelijkheid te nemen, proberen de advocaten alle verantwoordelijkheid bij hen weg te halen. Klaarblijkelijk omdat het een paar jaar kan schelen. Zij realiseren zich niet, dat er dan een mens vrijkomt, die niet ziet, wat hij heeft aangericht en kandidaat recidivist is. Zij werkt aan de ene kant: maak schoon schip jongen en vertel in detail wat je gedaan hebt. De verdedigers werken aan de andere kant. Niet bekennen, niets

toegeven, welke andere factoren waren in het spel? Vergeet vooral die afstelling niet, mijnheer de rechter. Deze man is ziek, kan hij er iets aan doen, dat hij zijn vriendin per ongeluk gedood heeft? Zij hebben het idee, dat iemand zo snel mogelijk vrij moet komen. Met de officier van justitie spelen ze een spelletje, wie de slimste is. Als de moordenaar snel op vrije voeten komt, hebben zij een topprestatie geleverd. Maria denkt bijna het tegenovergestelde. Als een dader geen verantwoordelijkheid neemt voor zijn criminele handelingen, is straf volkomen zinloos. Maria voelt zich een roepende in de woestijn. Regelmatig bellen advocaten haar op met het verwijt, dat zij de dader alles en liefst nog meer wil laten bekennen. Hoe ze het in haar hoofd haalt, zich met het strafproces te bemoeien? Telkens weer, legt Maria uit dat er een grote overlap is, tussen het juridische pleidooi dat de advocatuur voert en haar behandeling van een cliënt. Het verminderen van recidive, zou toch ook prioriteit van de verdediging moeten zijn. In die zin kan ze beter met de reclasseringsambtenaren overweg. Die spreken dezelfde taal als zij. De advocaten spreken een andere taal. Maria ervaren zij als iemand, die een goed resultaat in de weg zit. Als een verlengstuk van justitie. Wat kan het hun schelen, hoe een dader uit de gevangenis komt; als hij er maar uitkomt. Niet zelden kiezen de daders partij voor haar standpunt. Niet alleen omdat ze lui zijn en lekker verzorgd worden in de bak, maar ook omdat ze zich labiel, te zwak, nog niet genezen voelen. Daar komt bij, dat het personeel in de bajes een stuk normaler is, dan de mensen die de gedetineerden op straat ontmoeten: zwervers, daklozen, verslaafden en andere criminelen. Alleen al door het contact met het tamelijk nuchtere en vriendelijke personeel knappen gedetineerden op.

De dag van de moord.

Sjef belt Joy op en zet zijn liefste stem op. Hij heeft eerst geappt, maar dat werkte niet. Hij herhaalt letterlijk het bericht dat hij eerder gestuurd had: “Kom naar mij schat, morgenochtend... dan zien we wel.” Joy antwoordt, dat ze vroeg op haar werk moet zijn en spullen klaar moet zetten. Ze heeft geen tijd en kan moeilijk naar hem toekomen. Ze voegt eraan toe, dat het beter is als ze elkaar een tijd niet zien, nu zij het uitgemaakt heeft. Het moet wennen, zegt ze; anders went het nooit.

Hij mompelt: bitch, uitgemaakt... denk je dat jij dat beslist? Zo ver zijn we nog lang niet, ze heeft nog de keus. Welke keus? Ha, ha, ze zal het merken.

“Je hebt hier nog kleren van je liggen Joy. Ik heb ze net uit de kast gehaald en een stapel flyers, nog wat andere spullen, kom maar, doe het voor mij, jij hebt de keuze, echt waar... jij kunt kiezen wat je wil Joy.”

Ze zegt dat ze maar even binnen kan komen, haar spullen pakt en weer weg is. Ze zal beslist niet van gedachten veranderen. Het lijkt wel of ze weer de controle wil, terwijl hij een heerlijke lange hijs neemt. Zorg dat je zelf de controle krijgt, zeiden ze na zijn eerste delict.

“Ik heb genoeg van al die klappen van jou. Praten werkt niet bij ons; als jij je zin niet krijgt, ga je slaan Sjef, dat weet je.”

Sjef houdt zich in en hij blijft relaxed, dat is de sleutel. Niet boos worden, ontspannen blijven. Op één been staan, lukt met een joint niet. Kalm blijven en op haar gevoel werken en zeggen dat ze kan kiezen. Slaan, ze moest eens weten. Een wildvreemd jongetje geeft hij zo maar twee euro. Wie is hier een goedzak? Joy zegt te komen en hij weet wat hem te doen staat: kop of munt, hij gooit de munt op, zij kiest. Zaterdagochtend hoort hij haar zuchten op de trap. Hij staat met zijn been gestrekt op de rugleuning van de stoel waar zij meestal op zit. Met zijn hiel merkt hij de stoel; zijn stoel. Als hij naar voren buigt, voelt hij de rek in zijn knieholte. Nu de andere kant nog; ze blijft zuchten en hij moet ingrijpen. Hij schreeuwt: “Je hoeft niet te steunen schatje, ik ben hier toch.”